

VERSLAG Hearing “Economie”

17 februari 2022

Zaal: Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen

Deelnemers: 17

Tijdstip: 09u00 - 17u00

Dagvoorzitter: Filip De Rynck

Moderator: Karl-Filip Coenegrachts

Inhoud

Inhoud	1
Programma	2
Deelnemers	3
Bijlagen	3
Inleiding dagvoorzitter Filip De Rynck.....	4
Presentatie Bart Candaele.....	7
Presentatie Els De Leeuw	10
Presentatie Gudrun Van Der Gucht.....	14
Gesprek.....	18
Vraag 1 - Wat is de opgave?.....	18
Vraag 2 - Welke rol kunnen steden opnemen?.....	18
Toelichting instrumentarium stadsvernieuwing (Filip De Rynck)	19
Vraag 4 – welke governance is nodig en hoe brengen we dit in de praktijk?	19
Synthese door Filip De Rynck	19

Programma

09.30-09.50	Introductie & kennismakingsrondje
09.50-10.00	Inleiding door dagvoorzitter Filip De Rynck
10.00-10.30	Presentatie Bart Candaele
10.30-11.00	Presentatie Els De Leeuw
11.00-11.30	Presentatie Gudrun Van Der Gucht
11.30-11.45	Pauze
11.45-12.45	Collectief gesprek 1. Wat is de opgave?
12.45-13.30	Lunch
13.30-14.15	Collectief gesprek 2. Welke rol kunnen steden opnemen?
14.15-14.30	Inleiding Vlaams instrumentarium stedenbeleid en stadsvernieuwing (Filip De Rynck)
14.30-15.15	Collectief gesprek 3. Welke hefboomen zijn nodig?
15.15-15.30	Pauze
15.00-16.30	Collectief gesprek 4. Welke governance is nodig? Met wie en hoe brengen we dit in praktijk?
16.30-17.00	Conclusies van de dagvoorzitter en afronding

Deelnemers

NAAM	ORGANISATIE
Bart Candaele	Vlaio
Els De Leeuw	Stad Gent
Gudrun Van Der Gucht	Stad Gent
Jan Zaman	Departement Omgeving
Elmar Willems	OVAM
Stijn Van Wolputte	Team stedenbeleid
Dirk Diels	Stad Antwerpen
Rozemie Claeys	AG Vespa
Nele Jansen	Stad Turnhout
Kim Paduwat	Stad Gent
Michiel Dehaene	UGent
Els Vervloesem	HAI/freelance onderzoeker
Karl-Filip Coenegrachts	HAI/VUB
Stijn Oosterlynck	UAntwerpen
Filip De Rynck	UGent/expert
Pieter Ballon	HAI/VUB
Liesl Vanautgaerden	Departement Omgeving

Bijlagen

- Presentatie Bart Candaele
- Presentatie Els De Leeuw
- Presentatie Gudrun Van Der Gucht
- Algemene presentatie+presentatie Filip De Rynck

Inleiding dagvoorzitter Filip De Rynck

Twintig jaar geleden – Witboek (2003)

'Creatie van werkgelegenheid in de stad' (Ludo Struyven, HIVA)

Ludo Struyven > tekst over werkgelegenheid.

Bijdrage > voorstudies voor het Witboek, vaststelling dat stedelijke dimensie ontbreekt in arbeidsmarktbeleid.

'Stedelijke dimensie ontbreekt in arbeidsmarktbeleid' en 'Een eigen stadsregionale focus in het arbeidsmarktbeleid is noodzakelijk' (87), met belangrijke verschillen tussen de Vlaamse stadsgewesten (92)

'Centra voor jobcreatie, concentratiepolen voor werkloosheid' (87): de stedelijke arbeidsmarktparadox met Brussels gewest als absolute uitschieter en stadsvlucht overal, waardoor functionele spreiding in stadsregio toeneemt en steden vooral groeien in de rand (97)'

'Stad en regio worden in een globale economie als productiemilieu belangrijker' (88): agglomeratievoordelen en differentiatie in de stedelijke clusters ('urban field', 'functional labor market') en toenemende concurrentie (89)'

> Denk bijvoorbeeld aan productiemilieus (bv. mode in Antwerpen, design in Kortrijk...)

'Meer kennisarbeid (vooral ICT) en meer zorgarbeid (97), toename van ongelijkheid op de stedelijke arbeidsmarkt (hoogwaardige jobs versus laagwaardig en onderbetaald, informeel)'

> Struyven wees toen al op het belang van zorgarbeid!

Stedelijk en stadsregionaal arbeidsmarktbeleid: wel STC's en lokale werkwinkels, maar 'ingesnoerd' in centrale kaders (discussie: VDAB versus lokale regie), maar stadsbesturen ook zwak toegerust en vooral inzet op sociaal beleid

> Vaststelling dat stadsbesturen zwak toegerust waren, en vooral inzetten op sociaal beleid...

Twintig jaar geleden – Witboek (2003)

'Het stedelijk economische draagvlak' (+ Guido De Brabander, UA)

Guido De Brabander UA > ook bijdrage voor Witboek

Stedelijke regio's en wijken winnen aan belang (economisch, arbeidsmarkt).

> Destijds ook op maak van 'Wijkontwikkelingsplannen' ('dikke bundels', over werk en sociale economie).

Grote differentiatie tussen Vlaamse steden / stadsgewesten in economische patronen en types van economische sectoren (144)

Belang en gevaren van toerisme en recreatie (aparte bijdrage van Myriam Jansen – Verbeke, KULeuven)

> Cfr. Brugge

Migratie van bedrijven en van grootschalige distributie naar de stadsranden en verschraving / 'vermolming' van het stedelijke weefsel (ketens, leegstand, weinig ambachtelijke bedrijven), wel eventueel kansen via het 'allochtone ondernemerschap' (147)

Leegstand van grote gebouwen en oppervlaktes, complexe sanering (147)

Bundeling nodig, ruimtelijke verneveling stoppen, milieuwetgeving flexibeler maken voor kleine bedrijven in de stad (148 ev)

> Toen ook al pleidooi >< ruimtelijke verneveling! 'Wat is er gebeurd op dat vlak na 20 jaar??
> Meer flexibiliteit nodig? Zodat kleinschalige bedrijven opnieuw een plaats in de stad kunnen krijgen?

Twintig jaar geleden: weinig aandacht voor...

Duurzaamheid: wel aandacht voor ruimtelijke effecten en ongelijkheid [maar is de afgelopen jaren niet verbeterd], weinig kritisch toegepast op de aard van de economische sectoren (milieu – effecten van productieketens; circulaire economie; gebruik van energie,...) (zie hearing duurzaamheid, zie 'Donut – economie van Raworth [andere termen voor hetzelfde, 'modegevoeligheid' van het debat)

> Het woord 'energie' staat niet in het Witboek...

E – commerce en pakjesindustrie bestonden nog niet, impact op kleinhandel

> In heel het Witboek was logistiek een ontbrekend element!!

Alle varianten van deeleconomie (van de überkapitalistische tot de wijkgebonden vormen van deeleconomie) waren toen nog geen deel van het debat

Clusters en netwerkvorming komen zeker aan bod maar eerder zijdelings: begrippen als 'quadruple helix' kwamen niet voor in de teksten

Sociale economie als 'sector' komt in de teksten nauwelijks voor, wel aandacht voor zorgarbeid in vele vormen

Weinig over de capaciteit van steden en interne organisatie (wel pleidooi voor meer lokale regie op de arbeidsmarkt)

In die twintig jaar...

Regionaal – economisch beleid op Vlaams niveau in de klassieke neo – corporatistische vormen, bestaat nog op papier, maar heeft nog maar weinig impact en is helemaal uit de beleidsaandacht verdwenen (streekontwikkeling; STC's; streekplatformen; RESOC's,...). De tijd van de 'strategische streekplannen' lijkt weg

Vlaams innovatie – en incubatiebeleid is stedelijk: 'quadruple helix' functioneert in sommige stedelijke regio's sterk (Gentse, Leuvense, Antwerpse, Kortrijkse...), kennisinstellingen spelen daarin nu een veel krachtiger rol dan toen (Spinn – offs, gespecialiseerde bedrijventra, clustervorming,...), (sommige) provinciebesturen (POM's) spelen daarin mee

Ruimtelijke economie wel belangrijker als focus, maar welke effecten op het terrein? Ruimte in de stad blijft problematisch en verzandt in regelgeving, stadsrand lijkt nog meer verneveld te zijn. Decentralisatie van socio – economische vergunningen. Kleinhandel onder zware druk, leegstand overall

Meer ruimte voor lokale regie op arbeidsmarkt, zie ook uitbouw van diensteneconomie en regie door lokale besturen (decentralisatie met en vanuit VDAB lijkt eerder op een jojo) (?)

Zijn stadsbesturen nu beter / meer toegerust (zie ook Slimme Stad), meer capaciteit, vervullen ze een meer centrale rol?

Presentatie Bart Candaele

Bart is Afdelingshoofd van de Afdeling Netwerk en Clustervorming van VLAIO.

Vernieuwing strategische doelstellingen VLAIO

Afdeling VLAIO – Netwerk en clustervorming

Afdelingen

- ondernemende en innoverende cultuur
- ambitieus ondernemen
- lokaal ondernemen
- ondernemers-vorming
- project clusterwerking
- ruimtelijke economie
- staf en ondersteuning

Alle coaching en adviesdiensten voor ondernemers.

Tot ondernemingen in moeilijkheden.

Lokaal ondernemen, lokale incubatoren > lokale economie.

Ondernemersvorming > SYNTRA = belangrijke hefboom (bv. migranten die ondernemer willen worden)

Ruimtelijke economie > vestigingsmilieus = ambitieus pallet > heel veel raakpunten met de stad.

Waarom een VLAIO netwerk?

- Werken aan cultuur voor ondernemen
 - Relatie tussen kennisinstellingen en ondernemers verbeteren
- >> vanuit partnerschapsmodel

Stimulerend omgevingsfactoren

- Toegang tot vestigingsruimte voor elk type ruimte
- Toegang tot kapitaal (kapitaal om te kunnen groeien...)
- Coaching en adviesdiensten voor ondernemers...
- Mensen opleiden tot ondernemers of iets anders.
- Leiderschap, zorgen dat ze in staat zijn om te ondernemen.
- Toegang tot kennis onderzoeksinfrastructuur, demo-ruimtes, etc.
- Netwerkvorming met andere groeiers > subregionaal...
- Link tussen ruimtelijke economie en arbeidsmarkt.

Ondernemerschap = Entrecomp raamwerk

“Ondernemerschap is het vermogen om ideeën om te zetten in actie(s) die waarde creëren, ongeacht het type waarde of de context waarin de waardecreatie gebeurt.

Ondernemerschap kan zich manifesteren in alle levenssferen. Het stelt mensen in staat om zichzelf te ontwikkelen, een cultureel, sociaal of commercieel initiatief te starten, een plek te

vinden op de arbeidsmarkt als werknemer of zelfstandige, bij te dragen aan maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen.”

Europese commissie

- > Dit model toont de competenties waarover je moet beschikken als ondernemer.
- > Dit model wordt gehanteerd om ondernemers op te leiden.

Enkele (stedelijke) vestigingsmilieus en ideeën die leven bij VLAIO

> de stad als ‘kansgever’, als creatieve, innovatieve ruimte > overlopen

Markten en kermissen

- corporatistisch systeem met marktkaarten etc.
- ambitie om dit te verruimen = eigenlijk plek voor startende ondernemers om iets te doen
- veel markten waar je aan vernieuwing kan werken (bv. avondmarkten, etc.), ook concepten hierrond wat gaan veranderen
- concept van standplaatsen herzien...
- ook rhm met e-commerce, digitalisering, etc.

Bedrijven en kernen

- Behoud van werklocatie en handelsactiviteiten in de kernen
- Capaciteitsopbouw bij gemeenten om hierop in te zetten, bv. verweefcoaches, etc...
- Bv. herbestemming van grote panden > lokale economie
- Ook zoektocht naar gepast grondbeleidsinstrumentarium
- Sterke evolutie in data-gedreven winkelbeleid, hierrond juiste beleidsacties capteren
- Detailhandelaars zijn op zoek naar ‘wat is het juiste businessmodel?’ > hierrond website opmaken, etc... Link leggen tussen hogescholen en detailhandelaars > kennisuitwisseling rond wat wel/niet werkt.

-

Academisch milieu

- Ecosystemen, Gent, Antwerpen en andere steden
- Ondernemende attitudes bij studenten (bv. PhD studenten)
- 80 à 90% (docs, postdocs) heeft geen academische carrière..., loopbaan buiten de universiteit
- Problematiek van braindrain (bv. Kortrijk, etc.)
- Subregionale strategie (soortelijk gewicht van de kennisinstellingen laten stijgen, hier onderzoeksgroepen creëren die sterk zijn, en die economische kunnen valoriseren)
- Educational technology... EdTech > incubator > internationale onderzoekers > internationale jonge start-ups naar incubator trekken...
- HoWest in Kortrijk, werken rond gaming,...
- Link tussen onderwijs > onderzoek > incubator > ... hier wordt steeds meer op ingezet, bv. Kortrijk, Genk
- Wetenschapsparken als vestigingsmilieu

Stad als kansgever/emancipatorisch

- Inzetten op startersdynamiek
- Bv. Syrische vluchtelingen > hier kansen voor creëren
- Opleidingsinitiatieven

Grootschalige bedrijvigheid gekoppeld aan de stad

- verweving in de kernen
- inzetten op duurzaamheid > havens
- uitdaging KMO-units in de stad > niet altijd in de bedrijventerreinen
- selectiever wat wel/niet op bedrijventerreinen, bv. kantoren terug meer in de stad brengen

Stad als belevingsruimte

- via stadfestival bredere groep betrekken bij innovatie, bv. rond milieutechnologie
- bv. AND Festival in Leuven, Supernova Antwerpen...

VLAIO + steden

- Relatiebeheer naar grote steden beter uit te bouwen: partnerschappen rond realiseren stedelijke visie/(sub)regionale strategie
- Financieringskanalen voor (sub)regionale ontwikkeling = ondersteuning stedelijke dynamiek (EFRO, Interreg, budgetten ruimtelijke economie, ondersteuning subregionale actoren als werkgeversorganisaties, Syntra, kennisinstellingen, ...)
- Partner voor het voorzien van een gepast begeleidingsaanbod voor ondernemers (coaching- en adviesdiensten voor prestarters, groeiers, blijvers, ondernemers in moeilijkheden, financieringsmogelijkheden, ...)
- ...

Presentatie Els De Leeuw

Els is Directeur van de dienst economie van de stad Gent.

Inleiding, de voorlopige impact van Corona

- Zij monitoren die impact.
- Samen met collega's van Werk > impact rapport van corona

Conclusies:

- weerbaarheid van ons economisch stelsel zit eigenlijk goed
 - 1 op de 5 ondernemingen zit in moeilijkheden
 - sterkte door diversiteit van economie: kenniseconomie, haven, lokaal ondernemerschap,...
- > USP? In Gent is dat de diversiteit. Dankzij die diversiteit houdt Gent goed stand.
- e-commerce > versnelling van bepaalde tendensen. Sommige handelaars zijn overvallen hierdoor. Hier ook beleid rond ontwikkeld, ondersteund vanuit VLAIO. Vlucht vooruit genomen.
- Toename van aantal starters, meer en meer mensen die zelf een onderneming beginnen, vanuit levensvragen tijdens corona?
- Kwetsbaarheid in economische ketens, bv. haventerreinen door bv. vertraging chipsleveringen, etc.

Gentse impactmeting

- Horizontale as: actuele situatie > hoe gezond zijn ondernemingen
- Verticale as: shock resistance

Gentse sectoren

Gent volgt de Vlaamse grafieken > 1 op 5 ondernemingen die het moeilijk hebben.

- ICT staat in het rood in Gent... > komt door freelance arbeid.
- Onderwijs > coaching diensten vanuit zelfstandigen
- Kunstensector heeft het moeilijk, horeca, handel

Maar lijkt al bij al mee te vallen...

Gentse demografie ondernemerschap

- > Toenemende curve van mensen die starten (= blauw bovenaan)
- > Rood = stopzettingen
- > Groen, onderaan = falingen

Starten en stoppen zit verder uit mekaar dan gangbaar > dus meer ondernemers dan gangbaar...

Abnormaal weinig faillissementen, veel clementie,...

Gent, ondernemende stad

5 beleidsthema's

- stimuleren van een ondernemerscultuur
- ondersteunen van starters en herstarters
- duurzame ruimte om te ondernemen
- investeringspleister en ontwikkelen van speerpuntenbeleid
- dienstverlening op maat van ondernemers

Uitdaging 1

Ruimte om te ondernemen

- 540 aanvragen behandeld > ruimte om te ondernemen (kantoren, fabrieksruimte,...)
- Het wordt steeds moeilijker om een betaalbare en geschikte ruimte voor ondernemen te vinden

De juiste onderneming op de juiste plaats is niet altijd evident!

Verweven waar het kan en scheiden waar het moet.

Doel is meer economie in het stedelijk weefsel krijgen:

- verwevingscoach
- bouwblokkervisie
- brownfields

Zorg voor draagvlak voor lokale economie.

Het is niet zo makkelijk om ondernemers te overtuigen om zich in woonweefsel te vestigen.

Ook omgekeerd vanuit bewoners wordt dit niet altijd aanvaard.

Het in stand houden van dit draagvlak = belangrijk!

Stad zet in op participatie, etc.

De juiste onderneming op de juiste plaats...

DNA bedrijventerreinen, DNA van bepaalde zones,

Mix van grote en kleine ondernemingen.

Link met onderwijs

>> creatie van ecosystemen

Studie 'Economische ruimtevraag Gent' door IDEA

Onderzoeksvragen: Wat is de evolutie richting 2030-2050 van de economische ruimtevraag en het ruimte aanbod, vanuit allerlei typologieën? Hoe zou dit moeten evolueren? Waar zit er een mismatch?

Waar zitten er tekorten voor economische ruimte.

Conclusies studie IDEA

Landbouw

Gent ziet afname in landbouwterreinen.

Afname van ruimte voor landbouw in de stad.

Sterke toename van grondprijzen

Lokale voedselproductie (steeds meer vragen van mensen die hier initiatief willen nemen...)

Meer vraag naar open ruimte

Landbouw in Gent zit in de rand, Zwijnaarde, Oostakker, Drongen...

Landbouwgebruik > afname...

Significante vermindering!

Kantoren

De behoefte naar 2030 > 245.000 M2, met projecten op vandaag tegen 2028 wellicht echt een probleem op de Gentse kantoormarkt.

Frictieleegstand in Gent = 3%.

(In Antwerpen = 8%)

Oorzaak

De afgelopen jaren weinig kantoorruimte gebouwd.

Bestaande kantoren > omgebouwd naar iets anders... (wonen, studentenhuysvesting,...)

Noodzakelijk om hier beleid op te voeren...

Grootschalige detailhandel

Eigenlijk niet zo heel veel bijkomend van nodig.

Gent heeft laatste jaren inhaalbeweging gemaakt.

Eigenlijk in Gent voldoende op vandaag, en wat nog in de pipeline zit (bv. Loop).

Kennisbedrijvigheid

Stijgt dubbel zo snel als de klassieke dienstensector.

Ruimtebehoefte science parcs.

30.000 m2/jaar uit te geven.

Ook hier nadenken over nieuwe plaatsen voor kennisbedrijvigheid in de toekomst.

Industrie/maakeconomie + logistiek

Eigenlijk 100ha extra ruimte nodig tegen 2030.

Mits een sterk beleid op verweving kan de ruimtevraag op bedrijventerreinen dalen met 42ha. Deze ruimte moet dan wel in het stedelijk weefsel worden voorzien.

Dit is het 'target' alvast in Gent!

Uitdaging 2

Divers en bruisend handel- en horecaweefsel

1. Bewaken van diversiteit

Bv. Veldstraat is SVP

2. Ondersteunen van transitietrajecten

3. Inzetten op beleving en mixiteit

Horeca, toerisme, etc. meer vermengen...

4. Beleving herdenken

Tendensen

Analyse handel & horeca

Toename winkelopervlakte, afname van verkooppunten.

Horeca is veel meer proportie gaan opnemen.

Afname van retailzaken.

Beleidskader voor handel & horeca

Gebaseerd op integraal handelvestigingsbeleid van de Vlaamse overheid.

Ruimtelijk kader + typologieën die gebiedsdekkend zijn.

Onderscheiden van:

- schakelstraten

- buurtwinkelgebied (= winkelarmgebied), in alle buurten op wandelafstand voor elke Gentenaar een bakker, beenhouwer, etc. voorzien, ook op plaatsen waar er niet echt een kern is...

Uitdaging 3

Opschalen van de economie van de toekomst

De ecosystemen die al goed zitten, verder versterken.

Ecosystemen:

- Biotech/Life Sciences/Healthtech/Cleantech/Digitale Economie

Via hefboomfinanciering van bepaalde projecten.

Hier maatschappelijke meerwaarde uithalen.

Digitale economie, hoe dit ook ontsluiten naar bewoners. Hoe kunnen bewoners deel uitmaken van dit ecosysteem, bv. Zwijnaarde > bewoners trots op Life Science cluster in achtertuin.

GHENT ECONOMIC BOARD

Nummer 1's Gentse economie, kijken naar strategische middellange lange termijn plannen.

SPEERPUNTENFONDS

LINK MET RUIMTE

Opschalen economie van de toekomst

>> Belang van FYSIEKE HUBS-ECOSYSTEMEN

Tonen van innovatie als doel.

Bv. Wintercircus, pachtersafpraak.

Presentatie Gudrun Van Der Gucht

Gudrun is Directeur van de dienst werk en activering van de stad Gent.

Inhoudstafel

- Stedelijke arbeidsmarkt
- Rol lokale overheid
- Stadsvernieuwing als hefboom
- Knelpunten

Stedelijke arbeidsmarkt

Arbeidsmarktparadox

Lange termijn > sterke daling van de graad werkzoekenden

Kloof met Vlaams gemiddelde neemt af...

'Er is nog een arbeidsmarktreserve in Gent'

Booming van vacatures...

Door corona, terugval > vandaag historische piek

Vandaag: arbeidsmarktkrapte

In Gent meer krapte dan elders in Vlaanderen...

Arbeidspact voor Gent =

Gericht op verhogen van arbeidsgraad, verlagen werkloosheid, invullen vacatures

Gesprekken met sociale partners... waar nog meer op inzetten...

Krapte: werkzoekende = maar een stukje van arbeidsmarktreserve, ook nog:

- mensen die niet actief zijn, de niet-beroepsactieven, ...

- ...

Vanuit stedelijk beleid, poging om nog meer in te zoomen, en nog meer data te verzamelen...

Zicht krijgen op bevolking > beroepsactieve leeftijd > wie is dat?

Grappes over de terminologie van VDAB:

- 'werkzoekenden die op zoek zijn naar werk'

- 'werkenden die op zoek zijn naar werk'

Iedereen is 'burgerklant'...

Een organigram om te diversifiëren wie niet-werkend is...

Overige... geen data over (bv. huisvrouwen...)

>> Wij kijken niet alleen meer naar 'de werkloosheid'.

>> Wij kijken naar: hoe krijgen we deze (diverse) bevolking aan het werk?

Door dit meer in detail te bekijken, verschijnen andere aandachtspunten:
-- Bv. zeer grote groep van arbeidsongeschiktheid... Hoe hierop beleid voeren?

Rol lokale overheid

Evolutie

- wettelijke opdracht leefloongerechtigden
- regierol sociale economie
- opdracht wijk-werken
- lokaal werkgelegenheidsforum (partners betrekken in structurele werking)

Vanaf 1 januari 2023 > lokale regierol op het vlak van sociale economie en werk.
Vanuit Vlaanderen > zoektocht om werkzaamheidsgraad op trekken...

Beroepsbevolking die niet-actief is > die gaan niet naar de VDAB.

Wie heeft hier lokaal contact mee? > Lokale besturen (via kinderopvang, andere instellingen, etc.) > vandaar wordt vanuit Vlaanderen regierol aan steden gegeven...

FDR

Wat is het verschil met de huidige situatie?

Gudrun

Geen instrumenten extra...

Om regierol op te nemen, kan je dossiers indienen voor subsidies.

Op vandaag 100.000 euro van Vlaanderen = heel weinig!

Ze gaan deze middelen niet verruimen.

Vlaanderen appelleert lokale besturen; maar hier staat niets tegenover...

Sociale economie (beschutte werkplaatsen, etc...). Vanaf 1 jan. Is het gedaan met die lokale diensteneconomie... [Dit heb ik niet helemaal begrepen...]

Stad Gent werkt met middelen van ESF.

Zij kijken naar de oproepen...

Zij hebben wel invloed op inhoud van de oproepen...

Voor volgende ESF > geen aparte projectoproepen.

Wij willen met lokale overheden een programma schrijven.

Vanuit lokale overheid minstens tot 2024 garantie op middelen vanuit ESF.

Gudrun: positieve ontwikkeling, hierdoor kunnen zijn aan capaciteitsopbouw doen, zorgen dat ze voldoende ver staan met partnerschappen...

Doelstellingen stedelijk beleid

- Meer mensen bereiken de hoogst haalbare trap naar werk
 - > rol stad: expertise samenbrengen, administratief werk, afspraken met VDAB,...
- Meer kwaliteitsvolle banen in de sociale economie
 - > bv. hub rond circulaire economie

> rol stad: partners samenbrengen, en mogelijkheden ontsluiten van de kansen die er zijn voor sociale economie

- Betere match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

> slim verbinden: vraagzijde verbinden met arbeidsbemiddelaars

> Voorbeeld: North Sea Port Talent > havenbedrijven geven aan dat ze niet de juiste mensen vinden... (samen met VOKA, etc...), zoeken naar structurele oplossingen voor deze bedrijven

> Stad Gent heeft "twee klanten": inwoners + Gentse bedrijven

- Transities op de arbeidsmarkt ondersteunen

> Bv. digitalisering > veel jobs die verdwijnen

> Werken aan de skills van morgen...

> 'House of skills' op poten zetten

> 2 pilootprojecten waarbij mensen die daar aan het werk zijn: wat is nodig om te veranderen van sector, of binnen eigen sector op te klimmen, om te beantwoorden aan vragen die er zijn mbt nieuwe skills

Stadsvernieuwing als hefboom

Arbeidsmarktbeleid = klassiek een sectoraal beleid

SVP in Nieuw Gent

Creatie van een 'groeiplek', samen met buurtorganisaties

De Serre

Afbouw van hoogbouw

Veel buurtorganisaties

Samen met buurtbewoners gezorgd voor een buurtplek: klusatelier, begeleiding naar werk of opleiding.

Laagdrempelige activiteiten.

X is er vrijdag en helpt jou met digitale oplossingen.

Tijdelijke projectcoördinatie De Serre.

Verbinden van buurtorganisaties met dienstverlening rond werk.

Outreachinge begeleiders van jobteam zijn hier aanwezig.

"De buurtorganisaties Aanloophuis Poco Loco, Campus Atelier, de Zuidpoort, KAA Gent Foundation (Bij Pino), Samenlevingsopbouw vzw en Stad Gent zijn verenigd in De Serre, het voormalige Kringgebouw op het Rerum Novarumplein. Ze bouwen er samen met buurtbewoners aan een groeiplek voor de buurt. Iedereen kan er terecht voor leuke ontmoetingen, allerlei activiteiten, klussen en begeleiding naar werk of opleiding."

Digibanken zijn fysieke plekken waar mensen op laagdrempelige manier digitale toepassingen kunnen vinden. Hier zijn digi-coachen aanwezig.

Dit zal ook in De Serre gebeuren.

SVP Bloemekeswijk in Gent

Bedrijventerrein U-Connect.

Site met geschiedenis in textiel.

Veel sociale economie bedrijven aanwezig.

Bedrijventerrein U-Connect, was balenmagazijn > hier huis van de sociale economie van maken. Hier zal een knooppunt ontstaan rond initiatieven vanuit sociale economie. Ook hier weer een digi-bank, specifiek voor werkzoekenden, etc. + repair café...

Muide Meulestede Morgen

Wijkwerkplaats voor bedrijven en bewoners

Veel potentieel aanwezig!

Veerkrachtige steden: jeugdhuis Scheldeoord

Directeurswoning wordt gerenoveerd, hier komt digitaal atelier + relatie met digi-bank.

SVP bieden kansen en mogelijkheden om nieuwe activiteiten van onderuit op te zetten en in te spelen op lokale dynamieken die aanwezig zijn in de wijk.

Tempo SVP ligt anders dan tewerkstellingstrajecten.

Dit zorgt voor spanning.

Trajecten naar werk vanuit VDAB zijn sneller, niet vrijblijvend, ...

Je kan via SVP niet meteen meetbare resultaten voorleggen...

Gesprek

De discussies over de hoofdvragen werd gestructureerd aan de hand van telkens een reeks sleutelvragen (zie lijst hieronder). Op basis van deze sleutelvragen werden een aantal discussierondes gevoerd met alle aanwezigen.

Vraag 1 - Wat is de opgave?

1. *Wat zijn de belangrijkste toekomstige uitdagingen op het vlak van stedelijke economie?*
2. *Waar zitten de structurele verbindingen tussen stedelijke economie/arbeidsmarktbeleid en stadsontwikkeling?*
3. *Welke nieuwe concepten van stedelijke vernieuwing en co-creatie/samenwerking zijn hier in ontwikkeling? Wat zijn de voor- en nadelen van die concepten in vergelijking met bestaande aanpakken?*

Vraag 2 - Welke rol kunnen steden opnemen?

1. *Waar zien jullie concrete opgaven m.b.t. stedelijke economie/arbeidsmarkt? Welke rol zouden steden hierbij moeten kunnen opnemen?*
 2. *Wie zijn belangrijke partners om die rol waar te maken?*
 3. *Hoe kan het leren tussen steden worden verbeterd? Op welke vlakken kan een leeromgeving een meerwaarde zijn en welke experimenteerruimte is nodig*
-

Toelichting instrumentarium stadsvernieuwing (Filip De Rynck)

Vraag 4 – welke governance is nodig en hoe brengen we dit in de praktijk?

1. *Welke uitwisseling over beleidsniveaus en beleidssectoren heen is wenselijk en mogelijk?*
2. *Welke publiek-private samenwerking en rolverdeling is mogelijk en wenselijk?*
3. *Hoe kan er actiever worden samengewerkt met de civil society?*
4. *Gegeven de herijkte visie op stedelijkheid en stads- en stedelijke vernieuwing, welke wijzigingen of verduidelijkingen zijn nodig van de criteria voor aanvragen en jurering?*
5. *Richten we ons verder op innovatieve toekenning van middelen? Wat beschouwen we als ‘innovatief’ voor de Vlaamse overheid?*
6. *Richten we ons verder op de selectieve toekenning van middelen?*
7. *Moeten we (1) projectmatig blijven werken, of eerder overschakelen naar (2) een gebiedsgerichte/territoriale focus of (3) naar stadsprogramma’s?*

Synthese door Filip De Rynck

a) terugblikkend op 20 jaar stedenbeleid:

Sterkere focus op sociale economie in die periode: arbeidskansen als hefboom, gekoppeld aan vormen van / infrastructuur rond wijkontwikkeling, dienstverlening en samenwerking met sociale actoren. Vergt ‘open’ wijkinfrastructuur en netwerking met sociale organisaties, zit in meerdere stadsvernieuwingsprojecten.

Stadsvernieuwingsprojecten dragen bij tot en zijn een deel van de ruimtelijke focus binnen een nog dominant sectoraal gedomineerde arbeidsmarkt.

Toenemende focus op rol van de stad als regisseur van diensteneconomie en sociale economie (nog meer formeel vanaf 1 januari 2023, maar zonder veel extra middelen).

Duurzaamheid van economische sectoren zelf wordt steeds meer bevraagd (en niet alleen vanuit ruimtelijk en sociaal oogpunt): gebruik van grondstoffen, circulariteit, duurzaamheid in de hele keten,... De kwaliteit van economische sectoren is nu meer een deel van het publiek en politiek debat. Rol van de overheid lijkt niet meer beperkt tot ‘creëren van de randvoorwaarden’ voor initiatieven op de ‘vrije’ markt. Roept echter veel vragen op over de regulerende kracht / politieke wil en de capaciteiten van de overheid voor regulering, gekoppeld aan de dataproblematiek (verkrijgen en opvolgen van data, zie bvb Airbnb) in het bijzonder van de stedelijke overheid. Dit lijkt bovendien vooral de grote steden te raken en zich boven het niveau en de schaal van de kleine centrumsteden af te spelen.

De aandacht voor de 'quadruple helix' als indirect 'stedelijk beleid' is sterk toegenomen: het Vlaamse beleid inzake innovatie en incubatie is stedelijk en wordt als positief beoordeeld, de intensiteit van het engagement van de kennisinstellingen is sterk toegenomen om en rond wetenschapsparken.

Verweving van economische activiteiten in het stedelijke weefsel staat al lang op de beleidsagenda maar het blijft bij mooie principes: de feitelijke dynamiek gaat nog eerder naar scheiding en verschraving van economische functies. Inbedding van kleinere bedrijvigheid in stadsweefsel blijft problematisch, vanuit milieuwetgeving, omwille van bereidheid bij de bedrijven (die niet groot is) maar ook het probleem (of de kansen, zie Zwijnaarde) van draagvlak in de wijk. Aanstellen van stedelijke 'weefcoaches' lijkt interessant maar pril: effect en succes is nog een vraag.

De problematiek van logistieke stromen in de stad is tot nu toe in veel visies ondermaats behandeld, terwijl de intensiteit van de problematiek alleen maar in snel tempo toeneemt. De grotere inzet op circulaire economie zal die druk nog vergroten. Proefprojecten voor bundeling op centrale plaatsen en van daaruit dan beleving in de stad, lijken nooit door te groeien tot regulier beleid.

De stedelijke arbeidsmarktparadox bestaat nog altijd maar hierbij voegt zich nu een grote krapte op de arbeidsmarkt voor specifieke functies.

b) vooruitblikkend op de nieuwe agenda voor stedenbeleid:

Er is een forse toename van starters die vaak beroep willen doen op goedkope / gedeelte infrastructuur. Het vinden van betaalbare en geschikte ruimtes is overal problematisch. Er is in dat kader zeker ook meer aandacht nodig voor omvorming van grote verlaten ruimtes.

De focus op de stedelijke arbeidsmarkt staat niet alleen op werkloosheid maar nu eerder op de diversiteit van en op de arbeidsmarkt en de omschakeling van werk naar ander werk.

Het verderzetten en ondersteuning van de 'quadruple helix' (clusters in en rond steden) vergt capaciteit en competenties van de steden en vergt directe ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid.

Het reguleren van economische sectoren vanuit duurzaamheid, in wisselwerking met zelfregulering in deze sectoren, roept nieuwe vragen op over de politieke ambities en de capaciteit van de stedelijke overheden, in wisselwerking en samenwerking met de Vlaamse/federale overheid.

Het werken met 'vestigingsmilieus' voor types van economische activiteiten biedt een interessant afwegingskader voor stadsbesturen bij de keuze van locaties voor stadsprojecten, ontwerpend onderzoek voor projecten en selecties binnen deze projecten (zie kader van vestigingsmilieus gebruikt door VLAIO; kader van gebiedstypes door de stad Gent).

De koppeling met de sociale economie, in de breedste zin, in samenwerking met sociale actoren in wijken en deelgebieden, moet een integraal deel zijn van de stadsprojecten. De

ruimtelijke dimensie van het arbeidsmarktbeleid is relevant als invalshoek voor stedelijk beleid.

Stadsprojecten zouden zich wellicht nu bij prioriteit moeten richten op het wonen en op het renoveren van het bestaande woonpatrimonium. Dat bevat veel kansen voor de koppeling met de lokale economie en de lokale arbeidsmarkt maar stoot ook op bijzondere complexiteit. Dat vergt innovatie van de bouwsector en dat lukt maar matig.

De deeleconomie, in allerlei varianten, zal meer een deel van de beleidsagenda moeten worden (van de regulering van de uberkapitalistische versies tot de ondersteuning van wijkgebonden solidaire versies).

Zowel voor sociale economie, starters, netwerking als voor deeleconomie zijn 'lege plekken' nodig: infrastructures in wijken voor meervoudig gebruik en meervoudige netwerking (zie concept van 'Hubs – ecosystemen' in Gent; zie wijkinfrastructures in De Serre, Bloemekeswijk, Muide Meulestede Afrikalaan, Jeugdhuis Scheldeoord).